

Social- og indenrigsminister Astrid Krags talepapir

Anledning	Besvarelse af samrådsspørgsmål AC
Dato / tid	11. august 2020 kl. 15.30-16.30
Sted	Folketinget, lokale 1-133
Talens varighed	Ca. 10 min.
Talens formål	Besvarelse af samrådsspørgsmål
Publikum og programpunkt	Åbent samråd om ØA21 og Ankestyrelsens principmeddelelser

Samrådsspørgsmål AC stillet af Kristian Hegaard (RV) og Rasmus Helveg Petersen (RV)

"Vil ministeren i henhold til afsnittet "Ankesystemet" i aftale om kommunernes økonomi for 2021 af 29. maj 2020 redegøre for, hvor regeringen ser problemer med rækkevidden af principafgørelser fra Ankestyrelsen og redegøre for forventninger og forventet udfald af det nedsatte permanente underudvalg, der skal drøfte rækkevidde og indhold i principmeddelelser fra Ankestyrelsen med stor betydning for kommunerne?"

Det talte ord gælder

[Indledning]

- Tak for ordet og for invitationen til at drøfte generelle spørgsmål om Ankestyrelsens principmeddelelser og den del af ØA21, som omhandler Ankestyrelsens principmeddelelser.
- Lad mig med det samme slå fast, at aftalen handler om et samarbejde mellem Ankestyrelsen og KL der skal sikre en bedre forståelse og kommunikation af principmeddelelserne og deres rækkevidde. Ikke at røre ved Ankestyrelsens uafhængighed.
- Ankestyrelsens uafhængighed står selvsagt uantastet. Det betyder også, at selv om Ankestyrelsen hører under mit ressortområde, kan og skal jeg ikke blande mig i deres afgørelsesvirksomhed, og jeg vil derfor heller ikke gå mere konkret ind i materien i konkrete sager her i dag.
- Det samme gælder for andre ministerier og ministre på de ressortområder, hvor Ankestyrelsen er klageinstans for afgørelser.
- Jeg vil også gerne slå fast, at retssikkerheden for de udsatte i samfundet står uantastet. Naturligvis. Den arbejder vi på at forbedre. Det skal vi tale meget mere om på torsdag, hvor vi mødes til samråd igen. Det ser jeg frem til.

[Baggrund]

- Men lad mig starte med kort at skitsere Ankestyrelsens rolle og systemet omkring principmeddelelser.
- Jeg vil også kort fortælle om baggrunden for, at spørgsmålet om principmeddelelser kom med i økonomiaftalen.
- Men først: Ankestyrelsens funktion og roller.
- Ud over at træffe afgørelser i enkeltsager, har Ankestyrelsen flere roller i forhold til på landsplan at sikre, at afgørelser, som træffes af kommunerne, og som kan indbringes for Ankestyrelsen, træffes i overensstemmelse med lovgivningen.
- Ankestyrelsen har således ansvaret for det, der i retssikkerhedsloven kaldes *"koordinering af praksis"* på social- og beskæftigelsesområdet. Det gælder også for ældreområdet, som er reguleret i serviceloven og underlagt klageadgang til Ankestyrelsen tilsvarende servicelovens bestemmelser om det sociale område.
- Det gør Ankestyrelsen på flere måder. Styrelsen går helt konkret til værks og vejleder og underviser kommunerne om praksis. Det sker ved telefonisk rådgivning, kursusvirksomhed og temamøder. Men det sker også gennem praksisundersøgelser på udvalgte områder. Her undersøger styrelsen konkrete afgørelser truffet i kommunerne. Undersøgelserne bliver sendt til kommuner og andre interessenter, og på denne måde gives kvalificerede råd og

meldinger om både gode og dårlige forhold i sagsbehandlingen og afgørelserne.

- Med henblik på at følge og rådgive Ankestyrelsen i praksiskoordineringen er der nedsat et forum, hvor også KL deltager. Det kaldes for Det Rådgivende Praksisudvalg.
- Et andet vigtigt redskab til at koordinere praksis og sikre ensartethed på landsplan er *Ankestyrelsens principmeddelelser*. Her er der tale om principielle afgørelser, eller afgørelser af almen interesse.
- Ved at offentliggøre de helt centrale afgørelser bliver det muligt på en konkret måde at vejlede om gældende regler og praksis.
- Og på denne måde bidrager principmeddelelserne til, at borgerne får den rigtige afgørelse i 1. instans.
- Principmeddelelserne er også helt centrale i forhold til at sikre, at der på landsplan er ensartethed i kommunernes afgørelsespraksis.
- Denne konkrete men principielle vejledning er særlig vigtig i lyset af, at serviceloven er en rammelov. Det betyder, at kommunerne skal træffe mange skønsprægede afgørelser ud fra en konkret og individuel vurdering i hver enkelt sag.
- Principafgørelserne kan derfor hjælpe til at udfylde reglerne, og det er både vigtigt og legitimt, at kommunerne får en central hjælp til at sikre, at der træffes rigtige afgørelser. Og til at der

træffes ensartede afgørelser på tværs af alle landets kommuner.

[De tre principmeddelelser]

- Det har vist sig, at Ankestyrelsens principmeddelelser i nogle tilfælde har givet anledning til usikkerhed i kommunerne om, hvordan reglerne skal administreres – selvom målet har været det modsatte.
- En sådan situation forelå i forhold til 3 konkrete principmeddelelser, hvor KL mente, at Ankestyrelsen havde fastlagt en vidtrækkende ny praksis.
- De 3 principmeddelelser handler om hhv. indretning af botilbud, praktisk hjælp i hjemmet og madlavning. De 2 af afgørelserne vedrører ældreområdet og den sidste socialområdet.
- Ankestyrelsen er generelt åben over for at drøfte overordnede problemstillinger med relevante interessenter.
- I de 3 konkrete principmeddelelser, ved jeg, at der også har været dialog mellem de relevante ressortministerier og Ankestyrelsen. Her er det som en underliggende problemstilling blevet identificeret, at det er afgørende, hvordan ny praksis formidles.
- Jeg har også noteret mig, at Ankestyrelsen lægger meget stor vægt på dialog med alle interessenter. Jeg ved, at der i

Ankestyrelsen er en igangværende proces, hvor dialog tænkes ind på alle relevante stadier – men naturligvis med den fornødne respekt for de juridiske rammer og dermed også uafhængigheden. Det er efter min opfattelse også den rigtige måde at drive en moderne styrelse på – at være åben og i dialog - og giver også styrelsen relevant input fra omverden.

- Derudover har Ankestyrelsen, med henblik på at forbedre den generelle kvalitet i sine afgørelser, herunder principafgørelser, foretaget en række tiltag for at forbedre den generelle kvalitet.
- Blandt andet har man igangsat en praksis, hvor man for at understøtte overblikket over principmeddelelser med vejledningsværdi kasserer Ankestyrelsen gamle meddelelser, når de ikke længere har relevans.
- Det betyder, at kommunerne får et bedre overblik over gældende principmeddelelser.
- Man har oprettet en intern retsenhed, som bl.a. har til opgave at koordinere den principielle sagsbehandling.
- Praksiskoordinering er i det hele taget et strategisk fokusområde i Ankestyrelsens femårige strategi, hvor målet er at skabe grundlag for, at flere borgere får en korrekt afgørelse i første instans.
- Og som en del af Ankestyrelsens resultatplan med departementet for 2019 er der udviklet en datadrevet og

dialogbaseret model for udvælgelse af emner til nye principmeddelelser.

- I den nye model skal udvælgelse af emner for principmeddelelser ske i to spor i løbet af et kalenderår. De to spor skal bestå i såvel en kort som en lang horisont for udvælgelse af emner for principielle sager.
- I det ene spor sker der en kvartalsvis opfølgning på den løbende udvikling i klagesagerne, sådan at der løbende i året kan udvælges nye sager eller områder for principafgørelser.
- I det andet spor sker der en langsigtet fastlæggelse af en række temaer, som Ankestyrelsen skal fokusere på i det efterfølgende kalenderår, når der skal udvælges sager til principiel behandling.

[Forventet udfald af det nedsatte permanente underudvalg]

- KL's bekymring i forhold til de 3 principmeddelelser tjener som eksempel på, at principmeddelelser ikke altid kan stå alene.
- Der kan være behov for at følge op med en mere detaljeret udlægning af meddelelsernes betydning for den kommunale praksis efter offentliggørelse.
- Det er på den baggrund, at det i ØA21 er aftalt, at der etableres et permanent underudvalg til Ankestyrelsens

allerede fungerende dialogforum, hvor KL og kommunale praktikere deltager.

- Underudvalget skal understøtte, at principmeddelelserne bliver lettere at omsætte til praksis i kommunerne, og at de får præcis den rækkevidde som er tilsigtet.
- Dette sker naturligvis med fortsat fuld respekt for Ankestyrelsens uafhængighed.
- For at sikre den bedst mulige implementering af Ankestyrelsens principmeddelelser i kommunerne skal undergruppens medlemmer drøfte indholdet og rækkevidden af konkrete principmeddelelser på social- og ældreområdet.
- Drøftelsen omfatter overvejelser om, hvordan principmeddelelserne indgår i den kommunale sagsbehandling, herunder hvilke barrierer kommunerne kan opleve i den forbindelse.
- Det kan også være eksempler på implementering af nye afgørelser i det omfang, det kan bidrage til at afklare forståelsen af Ankestyrelsens principmeddelelser og rækkevidden heraf på tværs af kommunerne.
- Der skal også være en dialog om, hvordan der sker den bedste mulige formidling af principmeddelelser til kommunerne.

[Afslutning]

- Og så er jeg kommet til min afslutning.
- For lige at hæve mig lidt op, så drejer det her sig jo om retssikkerhed. Om, at borgere får de rigtige afgørelser – og at det sker første gang. Det er derfor meget vigtigt, at vi gør alt hvad vi kan for at bistå de lokale myndigheder i den opgave. Særligt når vi generelt har med regler at gøre, der er skønsmæssige, som de jo er nødt til at være for at kunne rumme alle de konkrete situationer.
- Det er mit håb, at der med det seneste initiativ, som beskrevet i ØA21, er taget endnu et vigtigt skridt for at understøtte kommunerne i deres vigtige opgaver på social- og ældreområdet.
- Så principmeddelelserne bliver brugt rigtigt og efter hensigten ude i kommunerne til gavn for borgerne.
- Tak for ordet. Jeg ser frem til debatten.